

SAKSOFONOWE ROZMAITOŚCI

W 2014 r. przypada
200. rocznica urodzin
Adolphe'a Saxa – wy-
nalazcy saksofonu

Wspaniała rodzinka

Jednym z najpopularniejszych zespołów saksofonowych jest kwartet złożony z saksofonów: sopranowego, altowego, tenorowego i barytonowego (przez muzyków zwanych krótko: sopran, alt, tenor i baryton). Nazwy saksofonów są podobne, jak nazwy głosów w kwartecie wokalnym, tam jednak, zamiast barytonu występuje bas.

Jak powstał saksofon?

Adolphe Sax, belgijski muzyk, już od dzieciństwa interesował się budowaniem instrumentów. 170 lat temu skonstruował saksofon – coś pomiędzy

klarnetem a trąbką. Początki

istnienia tego muzycznego wynalazku były bolesne, ponieważ przed zapre-

zentowaniem go na wystawie instrumentów w Brukseli, ktoś kopnął pakupek z saksofonem. Instrument, który był pogięty i zniszczony, nie nadawał się do pokazania. Był to prawdopodobnie saksofon barytonowy. Dopiero później pojawiły się na świecie alt, tenor, a także sopran, bas i ich odmiany. Saksofony te różnią się od siebie kształtem i brzmieniem.

Rzadki gość

Chociaż Adolphe Sax marzył, aby saksofon stał się instrumentem orkiestrowym, to jest on w orkiestrze rzadkim gościem. Do jednej z najśłynniejszych „orkiestrowych ról” saksofonu należy partia w *Bolero* Maurice'a Ravela. Francuski kompozytor zaprosił do udziału w utworze aż trzy saksofony. Ich melodie grane są jednak najczęściej tylko na dwóch różnych instrumentach: sopranie i tenorze. ♦

● **Bolero** Ravela zabrzmiał w Sali Koncertowej FN na Popołudniowym Koncercie dla dzieci w niedzielę 11 maja o godz. 14.00

● Kwartetu wokalnego *Il Canto* będzie można posłuchać na koncertach „Śpiewane układanki” w niedzielę 18 maja, natomiast wspaniała rodzinka saksofonowa wystąpi w Filharmonii w Dniu Dziecka, 1 czerwca.

WERONIKA MIKULSKA
MALINA SARNOWSKA

FILHARMONIA
NARODOWA

NR 2

24 kwietnia 2014

AFISZ

MAŁEGO MELOMANA

WYDAWCA Filharmonia Narodowa

PORANKI I POPOŁUDNIA
DLA NAJMŁODSZYCH:
W SALI KONCERTOWEJ
I W SALI KAMERALNEJ

ROZMOWA

DLACZEGO ORKIESTRA NIE GRA RAPU?

Dyrygent **Jacek Kaspzyk** oraz muzycy Orkiestry Filharmonii Narodowej odpowiadają na pytania dziecięcej publiczności.

♦ Dzieci: Dlaczego muzycy podczas gry kiwają głowami?

Muzycy Orkiestry FN: Wszyscy kiwają się w pulsie, który jakby automatycznie włącza się muzykowi podczas gry. Nikt tego nie robi specjalnie. Są tacy, co tupią nogą i tacy, co ruszają palcem w bucie. Można też kiwać głową. Niektórym chodzi o to, żeby sobie pomóc grać rytmicznie, inni pokazują przeżywane emocje.

♦ Czemu jest tak dużo skrzypiec w orkiestrze?

Skrzypce grają przeważnie wiodące, najważniejsze melodie. Ze względu na swoją wielkość są dość ciche. Nie przebiłyby się przez głosy innych instrumentów i musi ich być więcej, żeby wzmocnić najważniejszy głos. W orkiestrze mamy grupy pierwszych i drugich skrzypiec. Muszą grać tak, jak koncertmistrz, czyli pierwszy skrzypek z brzegu przy pierwszym pulpicie, próbować powielać jego ruchy.

♦ Dlaczego instrumenty dęte są zawsze z tyłu orkiestry?

W momencie, gdy grupa kilkunastu skrzypków gra tę samą melodię, muzycy muszą być blisko siebie, żeby się dobrze słyszeć. Partie instrumentów dętych realizowane są zazwyczaj przez po-

jedyncze osoby, i często zawierają tzw. solówki. Grający je muzycy nie mogą siedzieć między smyczkami, dlatego są usadzeni z tyłu i tam tworzą pewnego rodzaju zespół. Nie ma też wtedy obawy, że dźwięk instrumentów dętych „przykryje” delikatniejsze brzmienie smyczków.

♦ Co się robi z pękniętym włosiem w smyczku?

Jeśli pęknie jeden, czy drugi włos w smyczku to się go po prostu obrywa do końca, żeby nie przeszkadzał. Natomiast jeśli smyczek straci za dużo włosów, czyli jak gdyby „wyłysieje”, oddaje się go do lutnika, który wstawia cały nowy pęczek włosów wykonanego z ogona końskiego. Gdy koncertmistrzowi pęknie podczas gry struna, jest taki zwyczaj, że od razu dostaje on skrzypce od swojego partnera z pulpitu. Skrzypce z pękniętą struną wędrują na koniec i tam nakładają się strunę.

♦ Dlaczego orkiestra nie gra rapu?

Duża liczba muzyków w orkiestrze zapewnia ogromne możliwości wykonawcze. Są tu muzycy grający na każdym instrumencie, jaki tylko kompozytor wymyśli i dzięki temu możemy grać dowolną muzykę. Wprawdzie nie słyszałem jeszcze orkiestry grającej rap, nie

wiem, czy to jest dobre połączenie, ale myślę, że kiedyś to nastąpi.

♦ Dzieci: Kim jest dyrygent?

Jacek Kaspzyk: Dyrygent jest muzykiem. Jego rola jest podobna do roli reżysera w teatrze. Orkiestrze potrzeba kogoś, kto wszystko organizuje, nadaje kształt, a przede wszystkim inspirowanie. Muzycy siedzący naprzeciwko dyrygenta mają podobne wykształcenie i nie trzeba ich uczyć gry na instrumentach. Można im dać to coś ekstra, co bardzo trudno opisać słowami. Jeśli zapytamy muzyków dlaczego wolą tego dyrygenta a nie innego odpowiedzą: bo ten daje nam coś, co trudno opisać.

♦ Do czego dyrygentowi jest potrzebna batuta?

JK: Przyznam szczerze, że nie wiem do czego. Może, kiedy ma się ją w rękę, jest się lepiej widocznym i łatwiej wtedy kierować orkiestrą. Używanie jej wynika również z tradycji. Nie należy jednak przeceniać jej roli, można świetnie dyrygować bez batuty. Chociaż podczas koncertu wszyscy widzimy dyrygenta pracującego rękami, to tak naprawdę najważniejsza jest głowa, oczy, wszystkie zmysły i cała wiedza, jaką dyrygent posiada. ♦

ROZMOWY KOORDYNOWALI:

BARTOSZ KORCHOWIEC I ALEKSANDRA PARAFJAŃCZUK

ORKIESTRA FILHARMONII NARODOWEJ

Oto obrazek, który zwyciężył w konkursie na ilustrację do Bajki o czarodziejskim flecie, ogłoszonym w pierwszym numerze AFISZA. Jego autorką jest siedmioletnia **Natalia Paczosa**. Inne bajkowe obrazki – tym razem obrazki do słuchania: stary zamek, kurczęta w skorupkach oraz Baba Jaga – pojawiają się w Filharmonii w maju w muzyce Modesta Musorgskiego.

ZAGADKA OBRAZKOWA

Kto jest kim?

Rozpoznaj i podpisz odpowiednio przedstawione na ilustracji saksofony: baryton, alt, sopran, tenor.

Poranne i Popołudniowe koncerty dla dzieci
Sala Koncertowa

- 27 kwietnia, g. 14.00 **Z muzycznego skarbcza**
- 11 maja, g. 14.00 **Z tematem w chowanym**
- 25 maja, g. 11.00 i 14.00 **Dźwiękowa karuzela**

Poranki i Popołudnia dla Małych Melomanów
Sala Kameralna

- 18 maja, g. 11.00 i 14.00 **Śpiewane układanki**
- 1 czerwca, g. 11.00 i 14.00 **Wspaniała rodzinka**